

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Quarto Angelo tuba canente percutitur tertia pars solis, lunæ, & stellarum.
Sectio XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

laratur, cū dicitur: *Quasi à facie colubri fuge peccata*: vbi non inconcinne plerique volunt ad serpentem illū alludi, qui Euam decepit, Gen. 3. quem Magist. sentent. in Gen. c. 21. D. Bon. 2. sentent. dist. 2. quæst. 2. Carth. in c. 3. Gen. & Beda ad iisdem citatus existimarunt fuisse genus quoddam serpentis vultum referens virginem pulcherrimū, cætera serpentis imaginē representans, de cuius opinionis veritate non est modò disputandum, sed illud interim adnotandū admoneri Adami posteros, vt quasi à facie colubri, siue serpentis illius peccatū fugiant, id est, ne se decipi sinant primo eius aspectu in speciem pulchro: quoniam etiam si facies ipsa id est, initia speciosa videantur, verè tamen toto reliquo corpore serpens est, qui instillato per os veneno accedentes interimit, cū primis ipsis delectationis illecebris pulchram, & amabilem virginis faciem mentiatur: illudque meminerint dictum à Paulo Rom. 6. stipendia peccati mortē esse. E contrario verò de Diuina gratia dicitur Eccl. 24. *Transite ad me omnes, qui concupiscitū me, & à generationibus meis implerini: spiritus enim meus super mel dulcis, & hereditas mea super mel & sanum.*

Genes. 3.
Magist. sententiarum.
D. Bonas.
Carthuf.
Beda.

Rom. 6.
Eccl. 24. 26.

Quarto Angelo tuba canente percutitur tertia pars solis, lunæ, & stellarum.

SECTIO XIII.

Quarto Angelo tuba canente narrat Ioannes percussam fuisse tertiam partem solis, tertiam quoque lunæ, & stellarum, ita vt tertia pars eorū obscuraretur, & diei non lucret pars tertia, notisque similiter, In tuba istius quarti Angeli iuxta eam expositionem, quā persequimur, quartus predicatorum fidei ordo in quarta Ecclesie etate exprimitur, quibus fidem doctrinamque Evangelicam prædicantibus ea, quæ Ioannes commemorat, prodigia acciderunt. Etenim manifestis Hæreticis, qui in tertia tuba aduersus Ecclesiam insurrexerant, euectis, eorūque erroribus per sacrosancta concilia, & sanctorum Patrum scripta profligatis alia Hypocritarum, & Pseudoprophetarū pestis erupit, sensimque serpere in Ecclesia læpta est, quos Dæmon quasi per occultos, & subterraneos cuniculos ad subruendam fidem, morūque fabricā intulit. Nam cum videret nō potuisse se aperto Marte siue per Iudæos in prima tuba, siue per Tyrannos in secunda, siue per manifestarios, refractariosque Hæreticos in tertia fundatū, atque diuina ope stabilitū Ecclesie regnum excidere: occultas sibi Hypocritarū machinas ad mouendas putauit, qui sese in Angelos lucis transfigurâtes, noua dogmata quasi diuinitus accepta oracula sub sanctitatis, quam exterius præferebant specie venditabant, ex quo fiebat, vt plurimos ea ratione seducerent. Itaque merito tertia, id est, magna pars solis dicitur obscurata, quoniam Christus, qui tanquam verus sol per fidem in corde credentium splendet, tunc in multis amisso fidei radio non lucebat, quin potius ipsius lumen, veritatisque cognitio in bona parte fidelium deperibat: hoc enim est tertiam partem solis obscuratam fuisse, non quod sol ipse aliquod in se lumen, splendorēque amitteret, sed quod eum fides Pseudoprophetarum imposturis, decepti non admitterent. Ex quo etiam accidebat, vt tertia pars lunæ, hoc est, bona pars Ecclesie interiectu, atque interposito nubium, quas Pseudopropheta emenito nomine sanctitatis opponebant, deficeret: tertia etiam pars stellarum, hoc est, Ecclesie Doctorum iisdem tenebris implicita non micaret, cum temerè scilicet Hypocritis Diuinum efflatum, & instinctum falso sibi arrogatibus adhærebant. Denique cum tertia

Quartus Angelus quartum predicatorum ordinem representat.
Hypocritæ, & Pseudoprop.

Dies iustos,
perfectosque
significat nox
peccatoris, et
imperfectos.
Ephes. 5. 8.

Rom. 13. 12.
Noxum te-
stamentum
dies vetus
nox dicitur.

1. Tim. 4. 1.

Theod.
Hypocrita, &
Pseudopro-
pheta caute-
riam con-
scientiam
habent.
Hypocritarū
malitia.
Col. 2. 18.
D. Hieron.

D. Thom.
Sanctitas in
quo consistat.
Eccl. 19. 23.

Theodoret.

pars solis fuisset obscurata, effectum est, ut tertiapars diei nō luceret: cum quete-
tia luna, stellarūque pars lucem, & splendore amississet, tertia quoque pars no-
cturnæ lucis deperiret. Per diem iustos, per noctem peccatores intellige iuxta il-
lud Pauli: *Eratis aliquando tenebra, nunc autem lux in Domino*: vel certe diei nomi-
ne perfectos, noctis verò imperfectos fideles accipe, cuius diei, atque noctis ter-
tia, hoc est, bona pars ob solis, lune, stellarūque obscuratam lucem dicitur non
luxisse, quoniam tum ex perfectis, tum ex imperfectis, tum ex iustis, tum etiā ex
peccatoribus fidei lumen, & charitatis splendorem amiserunt. Alij diem nouum
testamentum, noctem vetus interpretantur iuxta illud Rom. 13. *Nox praecessit,*
Dies autem appropinquauit: secundum quam expositionem vtriusque tertia pars
dicitur obscurata, quoniam Pseudoprophetae vtriusque instrumenti testimonis
clarissimis falsis interpretationibus, quas se à caelo hausisse mentiebantur, tene-
bras, & caliginem offuderant, ut magna eorum pars apud imperitos potissimum
suam lucem, atque splendorem minimè retinere videretur.

II. Fuerunt ista Hypocritarū, & Pseudoprophetarum temporaliis quoque scri-
pturae sacrae locis prænunciata: nam in primis Christus id multò ante prædixit
Mat. 7. 15. *Attendite à falsis Prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium, intrinsecus au-
tem sunt lupi rapaces.* Et Paulus 1. Tim. 4. *Spiritus autem manifestè dicit, quia in nouissimis
temporibus discedet quidam à fide attendentes spiritibus erroris, & doctrinis Daemoniorū, in hypocritis
loquentiū mendaciū, & cauteriatam habentiū suam conscientiam, prohibentiū nubere, abstinere
à cibis, quos Deus creauit ad percipiendū cum gratiarū actione fidelibus, & iū, qui cognouerunt
veritate.* Vbi cernis non loqui Paulum de manifestariis Hæreticis, qui videlicet a-
perto Marte Ecclesie bellum indicunt, sed de occultis, & per Hypocritarum suos
errores tanquam Diuina oracula venditantibus. Quod verò eiusmodi Hæreticos
ait cauteriatam habere conscientiam, sic à Theodoretō exponitur, ut horū Hære-
ticorum stupor ea similitudine declaratur. *Cauteriatam, inquit, habentes conscientiam ea
vocaui, stupore eorum extremū docens: locus enim cauterij morte affectus priorē sensum amittit.*
Potest quoque ita accipi, ut explicetur obstinata similitum Hypocritarū malitia,
nota enim, quæ cauterio inuritur, deleri non potest. Ad eiusmodi Hæreticos spe-
ctat illud Colof. 2. *Nemo vos seducat volens in humilitate, & religione Angelorū: quæ lo-
cū quauis plerique ad eos referat, qui docebant legē veterē seruandā esse, eo quòd
data esset per Angelos, tamē ad hypocritarum refert D. Hier. Nemo, inquit, sic a humi-
litate superbus, & Angelos se videre mentiens frustra se super homines iactet, qui visiones à suo
corde loquuntur.* Et multò luculentius D. Th. iuxta cuius sententiā Pseudoapostoli se-
ducebant in humilitate, introducebant legalia, quia vtebantur simulata sanctitate.
Porro sanctitas in duobus consistit, videlicet in humili conuersatione, & cultu
Dei, isti autē Pseudoapostoli prae se ferebant humilitatē: ut enim dicitur Eccl. 19.
Est, qui nequiter humiliat sed, & interiora eius plena sunt dolo. Præterea magnū Dei cul-
tum simulabant, vnde subiungitur, *& in religione Angelorum,* quoniam id omni
contentione procurabāt, ut Angeli, hoc est, verū Dei nuntij, & Prophetae viderentur.
Non est prætereūda obseruatio Theodoretianentis Græcè *προσέδωκεν* esse *ἡγε-
τῶν*, Græcos verò appellare *ἡγετῶν* iudices corū, qui in certaminib.
decertant, *ἡγετῶν* autē esse *ἡγετῶν*, hoc est, iudicis certatorū male fū-
gi officio, & quæ victoribus debetur præmia, iniuste tribuere. Quoniam ergo qui
legalium obseruationem Euangelio admissēbant, à præstantioribus ad deteriora
fideles traducebāt, idcirco ait Apostolum recte dixisse: *Nemo vos seducat,* hoc est,
nemo vos fraudet præmio, quod vincētibus debetur. Itaque Pseudoapostoli iux-
ta Theodoretianē expositionem iniquis iudicibus comparantur, quoniam seducendo
fideles,

fideles, & se veros Prophetas, & Angelos mētiendo eis coronam, & premia, quae aliqui per veram fidem, ac religionem consecuturi erant, inique detrahebant.

Audit Ioannes vocem vnus aquilae volantis per medium caeli, & dicentis voce magna: *Ve, ve, ve, habitantibus in terra de ceteris vocibus trium Angelorum, qui erant tuba canturi.*

SECTIO XIII.

IN multis Graecis codicibus non aquilam, sed Angelum legimus: sed tamen vetustiora exemplaria aquilam habent, & ita legerunt Beda, Arethas, Ticonius, & interpretes communiter, qui per aquilam hoc loco praedicatorum intelligunt extremi temporis, qui communicationes Diuinas, atque supplicia hominibus denuntiabunt. Francisc. Rib. suspicatur per hanc aquilam insignem aliquem sanctitatis virum extremo tempore futurum praedici, siue ex concionatorum numero sit, siue priuatus, qui interitum hominibus clamabit imminere. Ceteram nos arbitramur cum Lyrano, & Petro Aurel. Card. in comment. huius loci, & Petr. Dam. serm. i. de excellentia Beati Ioannis Euangelistae, & aliis istius aquilae nomine ipsummet Ioanem, qui loquitur, fuisse adumbratum: nec enim refert, quod ipse dicat se vocem illius aquilae audiuisse: apte enim potuit Deus imaginariam aquilam per visum Ioanni ostendere clamantem voce magna, ut ipsummet Ioannem adhuc plura prodigia conspiciendum, denuntiaturumque in hac visione exprimeret: nec est insolens in sacris literis Ioannem de se in tertia loqui persona, veluti cum ait: *Discipulus ille quem diligebat Iesus.* Persuadet mihi hanc sententiam haec vna ratio: quoniam cum vox illius aquilae volantis per medium caeli illa fuerit: *Ve, ve, ve, habitantibus in terra de ceteris vocibus trium Angelorum, qui erant tuba canturi.* (quibus verbis significabit visionem trium Angelorum, qui supererant, maxima, & admiranda prodigia, eaque mortalibus funesta comprehendere, idcirco enim ter dictionem *ve* ingeminavit) quemnam quae so alium par est credere expressisse nisi Ioannem; qui statim omnia illa supplicia ad tubas trium Angelorum consequentia erat literis mandaturus: Is enim fuit, qui statim instar aquilae per medium caeli volans, hoc est, per eccelsam in caelum usque conscendens vidit triplicem illam visionem sub tubis trium Angelorum, qui supererant, & tam horrida visione obstupescens magna voce clamauit: *Ve, ve, ve, habitantibus in terra de ceteris vocibus trium Angelorum.* cum omnia illa prodigia, atque supplicia sibi ostensa Diuinitus conscripsit, & vniuersae Ecclesiae legenda proposuit. Cum igitur Ioannes ipse fuerit, qui visionem trium Angelorum vulgauerit, & illud ter geminum inculcauerit: sane, cum aquilam illam vidit, se ipsum conspexit, qui eius aquilae visione admoneretur de his, quae statim ipsi ostendi deberent, conscribendis. Atque hinc rursus colligimus per istam aquilam non esse insignem aliquem virum extremo tempore futurum accipiendum, qui interitum mortalibus imminere denunciet: siquidem quae aquila illa timenda esse clamauit sub tubis trium Angelorum consequentium, mox a Ioanne deinceps conscripta, ac denunciata fuerunt: quare non est, cur extremis temporibus iterum denuncianda expectari debeant, nisi ille insignis concionator eo tempore debeat haec eadem, quae Ioannes scribit, denud replicare. Sit igitur constitutum huius aquilae clamantis vocem esse ipsius Ioannis sub trium Angelorum consequentium tubis praedictionem. Quanto vero iure

I.
Beda.
Arethas.
Ticonius.
Quid aquila
Ioanni in cae-
lo visa adu-
brauerit.
Ribera.
Lyrano.
Petr. Aurel.
Petr. Dam.
Aquila Ioan-
nes ipse.
Ioan 21.7.